Година II — 21 јануара 1943 — ЦЕТИЊЕ — 3 фебруара 1943 — Број 59

GLAS CRNOGORCA

Излази СРИЈЕДОМ и НЕДЈЕЉОМ. — Уредништво и администрација Његошева Бр. 7. — Рукописи се не враћају. — Телефон Уредништва број 64. — Претплата: мјесечно Lit 8—; Појединог броја Lit. 1—

Dogadjaji nas uče

Početkom ovoga rata Sovjetska Rusija „primila" je u svoj Savez baličke državice Letoniju, Litvaniju i Estoniju. Znamo svi pod kakvim su izgovorom Sovjeti izvršili prisajedinjenje ovih državica. Naime da su iste molile da budu primljene u Sovjetski Savez, da čine njihov sastavni dio. Ako tražimo razlog za te molbe baličkih državica, pravilnim rezonovanjem na osnovu stvarnih činjenica doći ćemo do razloga, koji je sasvim drugo nego što je „molba" ili „prijem". Stanovništvo baličkih zemalja nije slovenskog porijekla i nema skoro ništa zajedničkog sa Rusima: ni jezik, ni mentalitet, ni običaje, a komunista nema ni pet procenata od cjelokupnog stanovništva. Sada nam se spontano nameće pitanje: zašto neki drugi — nar. čito slovenski — narod nije poslao „molbu" za ulaz u Savez, narod koji je srodniji sa Rusijom i koji možda ima mnogo više komunista, a koji je kudikamo veći prijatelj ruskog naroda, nego baltički narodi, koji su zbog ruskog uplitavanja, naravno, neprijatelji Rusa? Na osnovu pravilne ocjene dogadaja doći ćemo do sljedećeg odgovora:

Baltičke državice nijesu molile da budu primljene u Sovjetski Savez, već je ovaj posljednji svojom vojnom silom okupirao *pomenute državice, a izgovor „prijem u Savez"* jeste samo diplomatska šifra. Dakle, Sovjeti su se onda osjetili sposobnim da izvrše jedan takav akt, obzirom da je Njemačka bila zauzeta na zapadu i što još nije imala računa da se poduhvati zaštite baličkih državica.

Međutim, jasno je da bi Sovjeti prije okupirali balkanske države, nego baličke, ali samo da im je to moglo biti. A nije im moglo biti niti može, jer su za Balkan zainteresovane skoro sve velike site.

Iz svega napijed rečenog možemo zaključiti, da mali narodi ne mogu da odlučuju sami o svojoj sudbini, a naročito ne one države u kojima se ukrštaju interesi velikih sila, već o njima odlučuju ove posljedne, ili ona sila koja je u datom momentu najjača.

Ovo bi narodiio trebalo da znaju naši komunisti, koji, neki zbog megalomanije a neki zbog zatucanosti i gluposti, misle da oni mogu uticati na konstelaciju država i naroda. Oni su toliko fanatici i kratkovidi da ne znaju, da ne samo mi, Crnogorci, već i svi Balkanci kao jedan da smo složni sa tim da uđemo u Sovjetski Savez, ne bi ništa nam vašilo, ako to ne bi dozvolile ostale velike site, tj. ako Sovjeti ne bi bili u stanju da nas okupiraju. I obratno, ako bi Sovjeti bili u stanju da tako rešto učine, to bi nam se desilo, pa makar mi svi jednodušno bili protiv Sovjeta.

Prema tome, čemu vodi naša unutrašnja politička borba i kvislovlić? Ide jedino ka samouništenju i ničemu drugom. I samo šikorogradosi i veliko razumijevanje mogu nas spasiti od potpune propasti. Dakle, ostaviti svaku politiku, a dati se na rad u redu i miru. S. P. P.

Afrički front

Britanska osma armija je nastavila snažne akcije blindiranih odreda i artiljerije u Zapadnoj Tripolitaniji, ali ni ce uvijek suprostavila brza osovinska reakcija. U Tunisu se nastavljaju borbe u zonama do kojih su osovinske trupe dopre prošlih dana, te su postignuti novi teritorijalni uspjesi, koje su i sami Britanci morali priznati.

Neprijatelj je napadao naše trupe u Zapadnoj Tripolitaniji ya pomoć motorizovanih odreda borivih kola i snažne paljbe. Ipak je bio odbijen nakon što je pretrpio teške gubitke i ljudstvu i materijalu. U Tunisu su osovinski neprijateljski napadi na nedavno osvojene položaje. Njemačvi su bolje obrnli cy tokom borbi y Sjevernoj Africi s neprijateljskih aviona.

Priznanje i Francuzi Sjeverni Afrika

Britanin problem Francuzcke Sjeverne Afrike ostao je neriješen, takođe i na kon konferencije y Kasablanci.

U jednoj svađa ca marokanskim uročenicima ubijena cy jou dvojica amerikanskih vojnika. Budjim da ce onakvi krvavi dogadjaji vecte, nonaibaljy poizvelc cy okupatorske vlasti strogre mjere ca obeđbjeđenje od marokanskih uročenika.

Trinajcet francuzcke dzrzavlana Alzirjaca osyđeno je na smrt zbog toga ušto cy ošttetiri interesce anglosaxskih okupatorskih trupa. Izvrsnjeđe smrtne kazne neđ je izvrsneno. Osyđen je takođe na smrt jedan muslman. Ove mjere uzase y okvir novih koraka vuniđenih y vezi sa odlukama Žirola i De Gola.

„ПОСЉЕДЊИ БОЈ ОДЛУЧУЈЕ ПОБЈЕДУ"

изјавио је Дуче приликом 20-годишње прославе милиције

Дуче је посјетио једно мјесто у Централној Италији, гдје је извршио смотру неколико батаљона милиције. Том приликом је одржао кратки говор, у вези са првом двадесетогодишњицом оснивања милиције. У том говору истакао је он како је италијанска милиција од 1923 године до данас доказала проливеном крвљу своје дубоко родољубље и потпуну одданост фашизму и Отаџбини. Истакао је такође шта је све милиција учинила у садашњем рату у којему је исписала странице славе. Нагласио је своје дубоко увјерење у побједоносан свршетак овога рата, истакавши да побједа припада ономе ко ће у овоме рату издржати 15 минута више од непријатеља.

„Непријатељ се борио против нас, — наставио је Дуче. — и тек након 62 мјесеца ванредно жестоке борбе успио је да забиљежи неки успјех. Италијански народ је са мушком хладнокрвношћу, на романски начин, примио вијест о запосједању Либије.

Али ми нијесмо се вратити тамо, гдје смо били, тамо гдје нас очекују наши погинули, тамо гдје смо оставили дубоке трагове наше неизбрисиве цивилизације"

Надаље је Дуче истакао закониту и праведну гравитацију 20 милиона Италијана према Африци, корма она претставља животни простор више него којим другом народу. Завршио је говор слиједећим ријечима: „Непријатељ, просјакујући ову нашу 20-годишњицу, на бесрамне, примитивне рекламерске кораке Казабланке одговарамо заједно с нашим другговима из Осовине и Тројног Пакта да се нијемо повлачити све дотле док ми способни да држимо у нашој песници ово оружје. Ви не те наставити своје марширање испред других и бићете увијек примјер за све. Ја ћу с Вама у другим и не жудите"

Нови начелник Главног генералштаба у Италији

Краљевским декретом разрјешује се дужности на сопственому захтјеву начелник Главног генералштаба генерал Ђузе Кавалеро. На његово мјесто поставља се за шефа Главног генералштаба генерал Витторио Амброзио. Генерала Виторија Амброзија смијенио је на чело дужности командант VI армије генерал Едио Роси.

Ваздухопловни рат

Једна акција италијанских авиона

29 јануара по подне су италијански авиони, који су вршили извиђање над западним дијелом Средоземног Мора, опазили један важнијe обале, у ширини Бизерте, један сјеверноамерички конвој бродова под јаком пратњом. У пријеподневним часовима су италијански одреди ваздушних торпиљера извршили са три формације истовремене нападе на конвој нешто прије него што су стигли њемачки авиони. Иако се противник јако бранио, постигли су италијански ваздушни торпиљери изврсне значајне резултате. Више пута је погођен и потопљен један контрапиљер из пратње. Видјело се како је експлодирао и постепено потонуо један трговачки брод велике тонаже. Један други трговачки брод погођен је такође и потопљен. Најзад се видјело какво је један трећи трговачки брод средње тонаже почео тонути након експлозије једног торпеда. Један авион, који је учествовао у том нападу, морао је ступити у борбу са једним непријатељским авионом од којега се успио ослободити, те је стигао у своју базу са извјешћењем. Потопљени контрапиљер припадао је класи „Гервиц" те је имао носивост од 1690 тона; био је наоружан са 6 топова од 120 мм. 4 противавионска топа од 20 мм, 8 противавионских митраљеза, 10 бацача торпеда, те је имао посаду од 180 морнара.

Једно америчанско мишљење о савезничкој авијацији

Послије једне дуже мисије на оперативним сектором братио се у отаџбину један новинар, који је допринио нешто броја сјеверноамеричких ревија. Он је мајавио да америчанска авијација до сада се није најбоље показала како обавјом на квалитет авиона тако и на вјештину посада. Особито подвијаи америчанских авијатичара налазе се само у настовима америчанских листова. Енглеске, америчанско и руско ваздухопловство знатно су гора од осовинског.

Непријатељска бомбардовања не постизавају циља

У посљедњих дана борили су се виде надлетјели су овјешали авиони над Њемачком и Италијом. Бомбардовали су [illegible] но. Ипак [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible]

Petrolej jači od morala

Već ima [illegible] nekoliko mjeseci otkako se nad Bliskim Istokom gomili gusto [illegible] konkuretske [illegible], koja izobiluje dramatičnim trenucima [illegible]. Engleska je [illegible] još 1941 godine osvojila položaje, za koje je [illegible] već davno težila, pa je [illegible] mogla [illegible] da gleda [illegible] kako [illegible] njima [illegible] po malo sve više jača utjecaj [illegible] njenog [illegible] amerikanskog brata [illegible]. Poslije prošlog svjetskog rata [illegible] Engleska [illegible] čvrsto u svoje ruke, budući da [illegible] Irak, [illegible] je sebi [illegible] protektorsku [illegible] kako bi [illegible] zagospodarila [illegible] stanicom Bagdad [illegible] [illegible] jeno je [illegible] držala u svojim rukama [illegible] privredu. Tamo je ona imala čak i svoje [illegible] baze [illegible] kada je Reza-Šah [illegible] samostalno [illegible] da Iran [illegible] daleko od [illegible] stanovišta, nije mogao [illegible] stavlja nikakvu opasnost, [illegible] Perzij [illegible] zaliv [illegible] zemalja koje [illegible] [illegible] bila kao zaštita [illegible] Indije [illegible].

Nedugo poslije je bilo kada su Amerikanci stekli petrolejska polja [illegible] i Saudijske Haze. U prvom slučaju došlo je do [illegible] zuma, koji je Engleskoj omogućio da [illegible] učestvuju u [illegible] akciji, a u drugom slučaju [illegible] — [illegible] za [illegible] koncesija je [illegible] Amerikanaca, [illegible] Perzijski zaliv [illegible] rukama. Kad [illegible] Engleska [illegible] sebi odmah i tamo [illegible] prava. Među [illegible] Sovjeti nijesu htjeli [illegible] [illegible] ne [illegible] svoje [illegible] pristanak da [illegible] političke potrebe [illegible] da se sami [illegible] koriste radi daljeg prodiranja. Takve prilike [illegible] vale su u Iranu [illegible] krizu kabineta [illegible] prošlog decembra [illegible] pobune [illegible] gladi. Pri tome [illegible] Engleska [illegible] naša potpora kod Amerikanaca, koji su bijeli — kao što se to [illegible] da [illegible] grade [illegible] onog trećeg, koji se [illegible] smije.

Također i još na jednom drugom dijelu *Bliskog istoka* izvojevala je Engleska u [illegible] vije [illegible] uspjehe. Ona je [illegible] uzela u svoje ruke Palestinu i Transjordaniju, te je tako ostvarila vezu s Irakom. Na ovaj način stvoren je tijesni kopneni most postao je putem za Perzijski zaliv, kao i preko Sueckog kanala; preko tog mosta provedena je vazduhoplovna linija [illegible], sa međustanicom na Bahrein skom ostrvu.

*Kada se pokazala mogućnost da se Fran*cuz ma [illegible] Sirija; bio je taj kopneni i vazdušni most u znatnoj mjeri proširen. Iz toga nastupili su teški časovi strahovanja poslije napada na Krit i uslijed dugog ugrožavanja Aleksandrije, te se jako zažalilo što se Turskoj prepustio Aleksandretski sa njegovim toliko značajnim pristaništem, koji mu je na taj način onemogućeno da postane pomorskom bazom protiv grčkih ostrva. Ali ukupna slika ostala je lijepom dok se nije uvidjelo da Engleska nije u stanju da sama odbrani Bliski Istok.

Sjedinjene Države su najprije dostavile samo tehničare i materijal te podigle fabrike. Ona su međutim otpali Australijanci, u Indiju se moralo slati nove snage, a libijski front je još više zahtijevao. Onda je Amerika morala da pruži maksimalnu pomoć. Postepeno su onda zamjenjena britanske jedinice svojima, i to upravo na strategijski najznačajnijim tačkama tek u novembru 1942 godine su opštili turski listovi da je u jednu luku u Crvenom moru stigao ogroman transport od 7.000 Amerikanaca i nekoliko crnačkih jedinica. Budući da su istovremeno i egipatski listovi pisali o iskrcavanju [illegible] sastava u jednoj egipatskoj luci, to se može vjerovati da se radi o istom *transportu. Na svim stranama po avile su se* veće i manje vojne jedinice, od kojih je sa najvećim oduševljenjem dočekana ona koja je ušla u Jerusalim, i to od strane jevrejskog stanovništva. Na svega nekoliko mjeseci nastala je usljed sve jačeg pritiska američkih snaga neka vrsta kolonijalne borbe za uticaj na Bliskom Istoku, u kojoj pitanje petrolejskih polja sigurno nije igralo posljednju ulogu.

Bahreinsko ostrvlje dobilo je snažnu posadu i [illegible] propagandnu radio stanicu, prema [illegible] ogorčena borba za 6 miliona tona bahreinskog petroleja. Saudiska Arabija dobila je tehničare i jednu pol opremljenu komisiju za proučavanje terena, koju [illegible] Saud mora da dokaže u privrednom poboljšavanju sopstvene zemlje; jer i ovdje se radi o 6 miliona tona petroleja koje daje Saudijska Haza. Tu odeju [illegible] preuzeli su Amerikanci u svoje ruke sve gla ne državne upravne grane koristeći se pri tom britanskom slabošću; tu se radi o 10 miliona tona petroleja. I u Sultaniji Koveit ima od nedavno amerikanskih savjetnika; geolozi smatraju da je to vanredno bogata petrolejska zona. U Siriji i Libanonu otvoren je generalni konzulat Sjedinjenih Država, čiji je šef obećao „nezavisnost" ovim zemljama. Čak i od Egipta zatraženo je da se izjasni o svojim posleratnim planovima, iako je ta zemlja već postojećim ugovorima obavezana da upravlja svoju spoljašnju politiku prema Engleskoj. Ali „zakon o zijanu i najmu" daje sjajne prilike za mješanje, te se Amerika, ne vodeći računa o nekim „moralnim obavezama", učvršćuje na Bliskom Istoku i pokazuje jasno svoj cilj: da otme Engleskoj nadzor nad petrolejskim predjelima sa ukupnom proizvodnjom od 26 miliona tona.

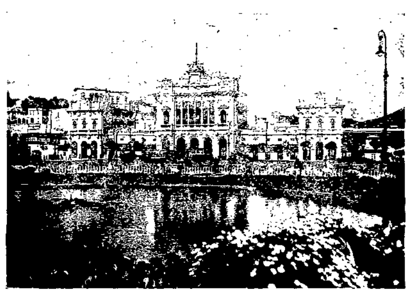

Ђенова — жељезничка станица Брињоле

КОМУНИСТИЧКЕ МЕТОДЕ

Познато је скоро свима, да је комунистичка партија још одмах послије ослобођења и уједињења почела свој разорни рад, у бив. Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, а доцније у Југославији. Овај свој разорни рад, обзиром на послије ратно доба, комунисти су у прво вријеме спроводили отворено тако да су на изборима 1941 год. јавно истакли своју листу на којој је изабран извјестан број посланика. Државна управа увиђајући штетне посљедице и опасност од ове партије, законом је *забранила легализацију ове партије*, и о томе је донијета тако звана „обзнана", *коју је главом платио ондашњи министар* унутрашњих дјела Милорад Драшковић, који је приликом потписа ове „обзнане" рекао: Свјестан сам, да потписујући ово, потписујем своју смртну пресуду, али је држава преча од мене зато је и потписујем. Тако је и било. Он је заиста за ово платио главом од комуниста, јер је на њега извршен атентат. Од тада па даље ова је партија илегално живјела, за све вријеме у Југославији, у колико није потпомагана од својих присталица, којих је на велику жалост било на врло завидним положајима, и који су јој омогућивали живљење. Да је тако данас смо се увјерили.

Да би просперирала, и да би несметано спроводила своје идеје, о остваривала своје циљеве, да видимо каквим се све методама служила. Ево зато неколико чињеница:

Према тачним податцима, у посљедње вријеме на читавој територији наше државе предузета је од стране наших комуниста жилава и организована акција у правцу стварања „Јединствене Радничке Партије" која је у своје вријеме требала да окупи цјелокупно радништво наше земље, без обзира на његову политичку или синдикалну припадност и организацију. Ова замишљена „партија" имала је за задатак, да створи борбени савез радника-комуниста са осталим а на посе социјалистички опредијељеним радницими, преко кога би се по директивама и под вођством комуниста, а у сарадњи са осталим опозиционим политичким елементима проводила актуелна борбена линија комунистичке партије, која се у главном сводила на борбу постојећих *режима и правног поретка*.

Знамо, да је савремена тактика наших комуниста резимирана и сведена у главном на изложене пароле, међу којима се на прво мјесто ставља борба противу постојећег режима, и његовог како унутрашњег тако и спољашњег политичког програма, и да су на овај начин и на овој линији отстрањени сви они моменти, који би ма *по чему пропагандној комунистичкој дј*елатности давала неку класну ознаку. Ова савремена тактика ступила је на мјесто раније пропаганде „Народног фронта". Истицањем пароле борбе противу режима, а у наслону и борбеном савезу са опозиционим политичким групама, комунисти су настојавали, да како на осталим тако и на овом засебном сектору својој деструктивној акцији дадну масован значај, и да око свога разорног програма окупе широке народне масе. Акција на организовању „Јединствене Радничке партије" почела је још у 1936 год. у вези са одлуком Коминтерне на успоставци „Јединственог Радничког фронта". Код нас ова акција добила је свој реални изражај у 1936 год. стварањем тако званих „дућана" међу којима је „дућан" број 2 означавао "иницијативне одборе, *којима је повјерен рад на организовању* „Јединствене радничке партије". Ова је метода откривена, јер се у неколико сматрала револуционарна, и она је напуштена. Зато је одлуком свог VII конгреса прокламонала потребу легализације партијског рада и сарадње са демократским грађанским партијама, али ипак не одступајући од свог коначног циља-свјетске револуције и свјетске диктатуре пролетеријата.

Нова платформа рада, значила је у ствари само и једину моменталну потребу, да се актуелним паролама о демократији, против фашизма, империјализма и рата, о националном угњетавању малих народа и паролама народног фронта, о „слободи, хљебу и миру" које су приступачније и разумљивије за широке народне масе, повећа партијски кадар, како би се у даном часу те масе повеле грађанској револуцији и насилном обарању постојећег поретка.

У вези предњег излагања, тежња централног комитета била је у томе, да конспиративно и илегално дјеловање сведе на што је могуће мању мјеру, да илегални апарат редуцира, на што мањи број потпуно оданих испробаних и рутинираних актера и да цјелокупну своју акцију пренесе са конспиративног терена на легални и полулегални масовни рад. Овај нови рад спроводио се у контакту и сарадњи са опозиционим странкама и партијама, према даним могућностима и локалним приликама појединог мјеста или покрајине. Избјегавањем илегалне акције, комунистичка парола је била да смањи опасност полицијских опажања, и да масовним радом на легалној бази заштити своје чланове и организације. *У том циљу комунистичка партија*, распустила је „савез комунистичке омладине" и само један дио најпотребнијих активиста-омладинаца задржан је и даље за консперативни рад, док се остало чланство употребљавало за масовно дјеловање, а нарочито у форми убацивања у разне омладинске организације и дружења, која носе чисто национални значај.

Из напријед наведенога с правом можемо тврдити, да се комунисти и данас служе оваквим методама. Ма да је разбијена њихова фронтална борба, многи од њих који је остао у животу, увиђајући да се пробудила национална свијест, код честитих и поштених, а да би на ма који начин спасли своје неваљале животе, прибјегли су старој тактици и методи, па су се од страха увлачили у удружења и организације која су чисто национална, и чекају згодан моменат за своје циљене. Они и данас и ако се привидно налазе у легалним установама, не пропуштају да на згодан начин не пронесу код народним маса какву лаж добивену са каквог „радија" окаченог на букви, смрчи, смештеном у неком скривеном сандуку, или инсталираног на некој поточари воденици (како су то и раније радили) само да би на тај начин колико толико одржавали масе за собом. Они се и данас заносе лудачким илузијама, побједом комунизма. Они и данас свим силама поткопавају темеље установа у којима су и гдје су спасли своје главе. Зато је на мјеродавнима да то увиде, и да свакога таквог смјеста избаце и строго казне. Проливена крв оних који падоше у борби противу њих, сиротна дјеца и удовице, велике патње и муке оних истинских синова српског народа, захтјевају да се овакви избаце и опамете.

И. Ј. К.

Jedna prijeka potreba

U težnji da doprinesemo pravilnom postavljanju i rešavanju naših privrednih pitanja, mi smo u ovome listu više puta dobrom mjerom isticali problem oživljavanja naših varoških tržišta. Predlagali smo mjere koje treba preduzeti, u okviru postojećih zakonskih propisa i nastojanja vlasti, da bi se aktivirala privredna razmjena, bar u onoj mjeri koja odgovara našem opštem privrednom stanju i privrednim mogućnostima. Naravno, u današnje vrijeme ne može se očekivati da se učini sve što svijet želi, ali može se, i treba, tražiti i zalagati da se izvrši ono što se danas može učiniti.

Cetinjska okolina nije bogata. I za vrijeme mira problem snabdijevanja cetinjskog stanovništva raznim životnim potrepštinama *zadavao je brige nadležnim činiocima*, te su se izvjesni artikli koji se ne mogu proizvoditi u neposrednoj okolini — dovozili iz daljih, bogatijih krajeva. To je, naravno, uticalo na poskupljivanje životnih namirnica i zato je Cetinje u pogledu skupoće uvijek bilo mjesto gdje se svijet žalio na skupoću. Danas, u ratno vrijeme, stvari stoje još gore, jer se ne može toliko računati na mogućnost dovoza životnih namirnica iz daljih krajeva. Prema tome, sva je pažnja stanovništva danas uperena na to da se olakša dovoz u varoš proizvoda koji se produciraju *u neposrednoj okolini* a tih proizvoda nije velik broj. Cetinjska okolina može da proizvodi kupus, krompir i stočarske proizvode, kao meso, sir, mlijeko, iako u manjoj količini. Nekih od tih proizvoda i sada ima po našim seli*ma i seljaci bi ih donosili* na pazar kad bi postojalo [illegible] mogućnosti bržeg i lakšeg kretanja. U tom pogledu trebalo bi preduzeti mjere da se otklone ili bar ublaže postojeće prepreke [illegible] kretanju stanovništva, prepreke koje postoje u vezi sa raznim upravno-policijskim ograničenjima. Ta ograničenja, zaista, nametnula je opšta situacija u našoj pokrajini, izazvata pobunom, i ona su imala u punom opsegu svoj rezon d'etre sve dotle dok su preduzimane mjere da se pobuna uguši. Ali sada, kada se stanje prilično sredilo i kada narodni ljudi budno paze na red i mir u narodu, mislimo da bi trebalo nešto učiniti da se strogost tih mjera u pogledu kretanja ublaži do podnošljivosti.

Jasna je stvar da se u ratno vrijeme ne može u potpunosti voditi slobodna trgovina, i kada bi se to željelo. Zbog poremećaja u privredi, zbog smanjene proizvodnje, zbog sniženog kapaciteta pokrića skale narodnih potreba, postavio se kako problem boljeg i pravilnijeg rasporeda raspoloživih narodnih potrepština na stanovništvo tako i problem onemogućenja nesavjesnih špekulativnih elemenata da prekomjerno koriste opšte narodne nevolje i da se na račun narodne bijede bogate. *Otuda je došlo* do toga da su vlasti, vodeći računa o opštim interesima, pristupile sistemu kontrolisanja cijena, i ne samo to, nego i sistemu diktiranja cijena. Nema sumnje, taj sistem ima svojih dobrih strana, ali pod uslovom da mu pretstoje kako privredne tako i psihološke postavke. U jednoj zemlji gdje privreda nije razvijena, gdje se vrlo malo proizvodi za tržište i gdje svijet nije dovoljno privredno prosvijećen, taj sistem može da negativno utiče na privrednu razmjenu. Kod nas, u Crnoj Gori, seljak iznosi svoje proizvode na pijacu većinom ne zato što bi njegova proizvodnja premašavala potrebe njega i njegove porodice, nego ih odvaja od svojih usta, po cijenu stezanja kajiša, kad bi u naknadu za njih pribavio jedan mali broj onih potrepština koje mu *nedostaju. On, dakle, ne proizvodi za tržište*, već donosi svoje proizvode na pijacu iz goleme privredne nužde. Kad se tome doda činjenica da se njegovim proizvodima određuju prinudne cijene, a da cijene proizvoda koje on potrebuje ostaju na volju prodavca, u ovom slučaju trgovca, onda je lako shvatiti zašto se seljak ustežе da na pijacu iznese i ono malo svojih proizvoda što bi odvojio od usta da ih zamijeni za druge potrepštine. Kod nas, na Cetinju, sa sistemom dirigovanih cijena stečeno se jedno prilično iskustvo, te se može kom treba reći da on nije postigao cilj kome je bio namijenjen. Prije izvjesnog vremena u pogledu cijena na našoj pijaci bio je stvoren jedan provizorium, jedno stanje u kome cijene nijesu bile dirigovane, već su se stvarale slobodnom utakmicom. Za to malo vremena *osjetio se boljitak: pija*ca je koliko toliko bila oživjela, a na njoj su se vidjeli proizvodi, iako u malim količinama, koji se pod sistemom diktovanih cijena nijesu pojavljivali. Smatramo da bi efekat toga provizoriuma bio još bolji, da se nekom nesrećom nije pojavio pjegavi tifus, radi čijeg sprečavanja je zaveden karantin, a on je uticao na otežavanje kreta*nja* stanovništva, tj. na dolazak i odlazak seljaka u varoš. I pored toga što je postignuto izvjesno poboljšanje, i pored toga što bi to poboljšanje bilo veće poslije skidanja karantina, ponovo je zaveden sistem diktovanih cijena, te naša pijaca opet zjapi skoro prazna.

Iz svega ovoga nameće se nužni zaključak da bi naši nadležni faktori, kojima je svakako stalo pa se poboljšaju prilike, trebali *da pođu u razmatranju sistem diktiranih cijena*, da ga ublaže ili ukinu i da u dozvoljenim zakonskim granicama omoguće da se u ovome kraju dozvoli formiranje cijena slobodnom utakmicom.

D.

Дрво у нашој материјалној култури

Од прве појаве човјека на нашој земљи прије много и много хиљада година, па до данашњих дана техничког напретка, дрво је вјерни пратилац човјека и најважнији чинилац у његовом животу. Ми смо се толико навикли на њега да и нијесмо свјесни колику нам услугу у свим гранама наше дјелатности оно чини. Међутим погледајмо мало кратко кроз наш историјски развој.

Живот праисторијског човјека био је тијесно везан за *дрво. Први ватру оно је* омогућило дрво оружје му је пружило. Наоружан ватром и дебелом батином човјек се ухватио у коштац са дивљим животињама од којих је доцније стријелно и постепено је [illegible] свих живих бића. Вода му је била непријатељ, али му је постало [illegible] кад [illegible] на колу изнад [illegible] да гради своје [illegible]. Добивање [illegible] бакра и гвожђа [illegible] чијим је [illegible] ком човјек тако [illegible] коракнуо [illegible] омогућило [illegible]. У комби[illegible] са металима оно је [illegible] незамјен[illegible] оруђе и оружје. Мј[illegible] метали [illegible] [illegible] вриједност [illegible] човјек тако створи [illegible] за свој [illegible] могао је да се [illegible] кретање. Коракнуо је на [illegible] турног разв[illegible] до данашњих [illegible] материјалн[illegible] не остављају [illegible] [illegible] најразноврснијој [illegible] требни.

[illegible] и ширење [illegible] рно писмо, пр[illegible] народну ра[illegible] омогућило је [illegible]. Овде [illegible] стигао значајне [illegible] захваљујући [illegible] дрвету. Гај [illegible] сав од [illegible] ово се прије свега 120 година [illegible] имало сви [illegible] преко мора [illegible] нећ били [illegible]?

Преко [illegible] вјек користио је [illegible] чамце из [illegible] исподетка [illegible] ђене, а доцније [illegible] од једног трупца. Нагли напредак [illegible] је проналаском једара и лађе [illegible] од делова. Познати су Феничани у Средоземном мору. Изврсни поморци, допирали су својим лађама до Конга и Рта Добре Наде у Африци. На сјеверу су *дјеловали* [illegible] *Викинзи*. По мало тежим морима пловидбу они су пловили до Гренланда, Исланда и Енглеске. Мисли се да су допрли и до Америке. Средином прошлог вијека пронађена је код Гокстада у Норвешкој потпуно очувана викиншка лађа, 1893 год. Норвежани су реконструисали ту лађу и са посадом од 12 момака послали на изложбу у Чикаго [illegible] океана лађа је срећно преплела [illegible] прелазећи по 10 чворова на сат. Колумбове каравеле такође су биле дрвене. Наполеонова велика флота скроз од дрвета. Данашњи ратни колоси мало имају у себи дрвета, али зар би се икада родили да није било скромног дрвеног чуна? Модерни човјек избацује дрво из бродоградње али му [illegible] лажу примјену на другим странама и [illegible] ет не може без њега?

Хиљаде година дрво нам служи за изградњу наших станова и свега намјештаја који је у њима. У грађевинарству конкурише му камен, у последње вријеме армирани бетон, но и код најмодернијих зграда прозори, врата, подови и кровне конструкције [illegible] су од дрвета.

Последњих 100 година, захваљујући напретку хемије производи хемијске прераде дрвета добили су нарочито важну и многоструку примјену. Наши преци нијесу могли ни да сањају о томе, а често и ми сами за неки предмет свакидашње употребе и не наслућујемо да је поријеклом из дрвета.

Штампа на којој се заснива наша ду*ховна култура не може опстати без хартије*. Потрошња хартије служи нам као мјерило културног развитка једне земље, а двије трећине све хартије у свијету прави се од дрвета, односно дрвне целулозе. Модерни човјек научио је да се одијева од дрвета. Вјештачка вуна и памук праве се од целулозе. Куд би наше жене без чарапа или веша од вјештачке свиле, а куд би ми мужеви, кад бисмо морали плаћати праву свилу? Филмска и фотографска индустрија почела је од целулозе. Медицина се користи на велико производима дестилације дрвета креозотом, терпентином, ацетоном, формалдехидом, танином и др. Фабрикација бездимног барута не може без ацетона и целулозе а фабрикација боја без терпентина колофонија и метилалкохола. Употреба катрана позната је свакоме, као и употреба танинских штавила у индустрији кожа. Чак и производи исхране — сирћетна киселина, специјални шећер и неке врсте алкохолних пића добивају се из дрвета. На основи целулозе праве се у последње вријеме многе пластичне масе као бакелит, дендролит и сл. од којих се праве разне кутије, електрични изолациони прибор а и покућство најмодернијих линија. На овом пољу дрво тек чека велика будућност.

Па, запитајмо се на крају како се ми одужујемо дрвету, које нам тако служи? Чувамо ли наше шуме? Умијемо ли рационално да их користимо да нам оне увијек служе као неисцрпни, живи резервоар дрвета? Са једном трећином површине обрасле шумом, ми бисмо могли бити извозничка земља за дрво и његове производе. Мјесто тога безобзирно уништавамо наше шуме, користећи се несређеним приликама у земљи и моментално слабим надзором. Не сјечемо ли тиме под собом грану на којој сједимо? Размислимо сви о томе...

М.

ПОЛИМСКА БАНКА А. Д. У ПРИЈЕПОЉУ

На основу одобрења Банкарског ин*спектората на Цетињу од 29 септембра* 1942 год. бр. 210, на дан 11 априла 1943 године у 9 часова прије подне у своме локалу у Пријепољу одржаће XV годишњу скупштину својих акционара са овим

ДНЕВНИМ РЕДОМ:

1) Избор дјеловође и 3 члана за овјеру записника и бројење гласова;

2) Извјештај Управног одбора о раду и рачунима за рачунску 1940, 1941 и 1942 годину;

3) Извјештај Надзорног одбора о раду и рачунима за рачунску 1940, 1941 и 1942 годину;

4) Усвајање извјештаја Управног и Надзорног одбора као и завршних рачуна;

5) Давање разрешнице Управном и Надзорном *одбору за рад у 1940, 1941* и 1942 години;

6) Предлог Управног и Надзорног одбора о личним и материјалним издацима за 1941, 1942 и 1943 годину;

7) Избор чланова Управног и Надзорног одбора и

8) Евентуалије.

Акционери који желе учествовати на овој скупштини дужни су своје акције депоновати на благајни Полимске банке у Пријепољу најкасније на три дана прије збора.

У случају да на заказаној скупштини не буде заступљен довољан број акција са довољним бројем акционара скупштина ће се одржати 18 априла тек. године са истим дневним редом и у исто вријеме без обзира на број акција и акционара у смислу чл. *39 Друштвених пра*вила, а у вези чл. 67 Закона о акционарским друштвима, па другог позива неће бити.

2 3 *Управа*

Скупа цијена непријатељског бомбардовања

Британско ваздухопловство изгубило је 1 фебруара 17 авиона током ваздуш*них напада на Рајх. 10 од тих авиона* оборено је у ваздушним двобојима. Два бомбардера типа Бленхајм и још један други били су присиљени да баце своје бомбе у море.

Naše škole u 1942-43 godini

I NAŠE SREDNJE ŠKOLE

U školskoj 1942-43 godini na teritoriji Guvernerstva postoje ove srednje škole:

a) 3 građanske škole: u Budvi, Virpazaru i Sjenici.

Građanska škola u Budvi je trgovačkog smjera i u 4 razreda sa 4 odjeljenja ima 44 učenika od kojih 16 ženskih. Za one druge dvije škole koje su obje poljoprivrednog smjera, nemamo podataka. Po svoj prilici u njima upis nije ni obavljen.

Našem narodu su ove škole nove, nepoznate, pa stoga im i nije prijatelj, iako vlasti nastoje da ih, tako reći, na silu održe.

b) 10 državnih realnih gimnazija, i to: 5 potpunih sa 8 razreda: Cetinje (20 odjeljenja), Podgorica (24), Nikšić (18), Berane (22), i Pljevlje (11), i 5 nepotpunih sa 4 razreda: Bar (4), Danilovgrad (8), Kolašin (11), Bijelo Polje (4) i Prijepolje (4)

Samoupravnu gimnaziju imamo samo jednu, i to u Kolašinu sa 3 viša razreda V, VI, VII, koji su priključeni nepotpunoj četvororazrednoj državnoj gimnaziji. Izdržavanje ove gimnazije (samoupravne) pada na teret Opštine.

U svih ovih 10 naših gimnazija ima svega 126 odjeljenja, oko 6.000 učenika od kojih 1.600 ženskih, i 165 nastavnika.

Od naših većih gimnazija ima Podgorica 1.300 učenika, a one: Cetinje, Nikšić i Berane svaka sa preko 900 učenika.

ŠKOLA LJUBIMICA

Gimnazija je našem narodu prava škola — ljubimica. On u nju rado šalje svoju djecu.

Rekao bih da danas nema u Crnoj Gori ni jednog za gimnaziju doraslog djeteta sa svršenom osnovnom školom koje se nije upisalo u gimnaziju i u njoj provelo bar 1 semestar, te tako *okusilo njenu „slast“ i* draž varoškog korzoa!

Na preorijentisanje naše školske omladine nijesu imale nikakvog uticaja ni povećanje školske takse, ni poskupljeni školski materijal i udženici, ni otežana ishrana i slabe stanbene prilike, ni pooštre e disciplinske mjere, ni podignuto mjerilo pri ocjenjivanju đačkih odgovora, ni olakšice date zanatskim školama, ni savjeti školskih vlasti i oni putem štampe. Sve nije ništa pomoglo.

DOŽIVOTNI ČEK ZA DRŽAVNU KASU

U narodu se je još odavno ukorjenilo mišljenje da je država jedini poslodavac intelektualnih radnika, pa otuda i navala mladih ljudi u državnu službu, u činovnike, službenike, dnevničare.

Roditelji, čija je glavna svrha da bar svojoj djeci osiguraju „parče hljeba“ i to bez motike, guraju svoju djecu, htjela ne htjela, u gimnaziju, uvjereni da put k materijalnoj sreći vodi jedino kroz nju, čija diploma bi trebala da znači doživotni ček za državnu kasu!

NEVOLJE NAŠE ŠKOLE

Našim gimnazijama, ovakve kakve su danas, nedostaje najmanje brojno 30 nastavnika. Njih u doglednom vremenu ne možemo ni dobiti, jer su svi profesori — izbjeglice već postavljeni. Ne možemo, dakle, u buduće očekivati nikakav priraštaj u nastavničkom osoblju, nego, naprotiv, trebamo računati samo sa otpatkom i od ovog broja nastavnika kojim danas raspolažemo.

Sa nastavnicima koje danas imamo, naše škole ne mogu normalno funkcionisati, jer: planom predviđeni časovi moraju se reducirati, propisani program se u cjelosti ne može nikako preći, a što je najgore, usljed pomanjkanja stručnih nastavnika za matematiku, fiziku, hemiju, prirodne nauke, moderne jezike i vještine: crtanje i muziku, moraju ove predmete u svim skoro gimnazijama predavati nestručni i nesvršeni nastavnici ili honorarni od časa, pa čak i u višim razredima!

I poludnevna nastava sa skraćenim trajanjem školskog rada, pa pretrpani razredi gdje moraju u klupama za 4 đaka da sjede po 7 i više, pa nestručni nastavnici pored oskudnosti u čitaonica, pa pomanjkanje udžbenika i potrebnog školskog pribora — čini standard znanja dosta niskim! Pri ovakvim školskim i nastavnim prilikama učenici su i suviše malo zaposleni, dok se njihovi nastavnici premaraju!

Nije ni čudo što iz ovakve naše škole izlaze većinom polutani, đaci sa dosta oskudnim *i nesigurnim znanjem, sa nedovoljno* razvijenom voljom za rad i sa slabo formiranim karakterom, što se sve školom stiče i što je njen glavni zadatak i svrha!

Naši đaci, u svojoj najvećoj većini su po prirodi veoma obdareni i dolaze u školu, mnogi i po cijenu najvećih patnji, sa silnom ambicijom za sticanje što više znanja.

POGUBNI ŠKOLSKI SISTEM

Dosadašnji školski sistem, potenciran još i sa iznijetim nevoljama s kojima se bori naša škola, poguban je i nesrećan za naš narod i njegovu budućnost. Prošlogodišnja komunistička revolucija i nije ništa drugo do šok do koga je neminovno doveo baš ovaj nesrećni školski sistem.

Zamislite samo! Danas same naše velike gimnazije izbacuju do 400 maturanata godišnje! U junu ove godine imaćemo za 3 posljednje godine samih maturanata preko 1000, a od ranije, za četiri godine prije rata, imamo studenata iz 8 velikih naših gimnazija koji nijesu završili svoje studije na univerzitetu i po drugim visokim školama, još najmanje njih 3.000! Pored ovog broja imamo i jedan mnogo veći broj propalih đaka, tu za selo i zemlju pravu napast!

INTERVENCIJA DRŽAVE NEOPHODNA

S ovim školskim sistemom imperativno treba što prije likvidirati! Država mora zaustaviti dalje stvaranje moralnog i materijalnog proletarijata! Ona mora čim prije spasiti našu školu a s njom i sebe sačuvati! Ona mora intervenisati u interesu njenih pravih učenika i omogućiti valjanim nastavnicima da njihovo dobro sjeme pada samo na plodnu zemlju! Ona mora svesti broj gimnazija i đaka u njima na pravu mjeru, snabdjeti ih potrebnim kvalifikovanim nastavnicima i nužnim učilima, a one ukinute zamijeniti pogodnim stručnim školama i otvoriti još druge nove!

Ovo pitanje nije više školsko! Ono je postalo državni akutivni problem! Njime imaju da se pored vlasti zainteresiraju i svi naši dobronamjerni građani i rodoljubi i to što prije, jer je dvanaesti čas! M.

Важно за власнике радио апарата

— Пријава апарата до 1 марта —

Њ. Е. Гувернер прогласом је овластио Дирекцију пошта и телеграфа да изда одредбе за радио-претплату на апарате са електричном струјом и на оне са батеријама.

Претплата ће износити 84 лире годишње и плаћање се код мјесне поште унапријед у два оброка. Ко претплату не плати на вријеме, платиће затезну таксу. Ко пак ни у року од 30 дана послије примљене опомене не положи претплату, апарат ће му се одузети и предати на чување Команди карабињера. Кад се поред претплате уплати и заостала рата, апарат ће се вратити. Ко не исплати дуг ни послије једне године, Поштанска дирекција је овлашћена да апарат прода на дражби, у ком случају чисти остатак враћа власнику.

Ко уопште не жели да се претплати, дужан је предати апарат на чување мјесној Команди карабињера.

Одобрава се продаја и куповина радио-апарата. Нови власник дужан је да у року од пет дана плати претплату код Поште, а продавалац има одмах да пријави продају апарата и Команди карабињера и Дирекцији пошта.

Ко буде држао апарат без овлашћења, без пријаве и не буде платио претплату, биће предат Војном ратном суду и кажњен до 1 године затвора или глобом до 5.000 лира, а апарат ће му се конфисковати.

Сви радио-апарати, ма у каквом се стању налазили, имају се до 1 марта 1943 г. пријавити Команди карабињера у сједишту среза.

Пријава има садржавати све податке: 1) марка апарата; 2) број сијалица; 3) број апарата; 4) да ли је апарат на електричну струју или на батерије; 5) друге евентуалне ознаке које могу послужити за боље распознавање апарата, па на крају 6) име, презиме, име оца и стан власника. Пријаву треба написати у 3 примјерка, од којих ће један остати Команди карабињера, а друга два ће се повратити интересованом са изјавом власти која је примила пријаву. Ко не изврши ово наређење биће строго кажњен од Војног ратног суда.

Пошто се изврши пријава апарата Команди *карабињера и добије од ње* „нула оста“, издаће Дирекција пошта потврду о абонману.

Одредбе овог Прогласа не важе за радио-апарате италијанских официра и цивилних функционера.

НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО

Економски услови за успјешно гајење воћака

Уносност воћарства не зависи само од начина рада при подизању воћака, производње воћа те постојећих природних услова за успјешно гајење, већ и од тога, како ће се произведено воће употребити, на какав начин и којим путем уновчити, односно прерадити и прерађевине уновчити. Треба се прије сађења воћака упознати са стварним економским условима, који стоје на расположењу, *јер и то долази код избора врсте и сорте* воћака у обзир.

Најглавнији економски услов је близина добре пијаце. У колико је пијаца ближа и већа у толико је воћарство уносније, јер су превозни трошкови мали и воће се може занијети на пијацу у најбољем стању. Удаљенија тржишта могу бити само онда повољна, а о се може — у добрим саобраћајним приликама — воће брзо и изравно превозити до пијаце, а да подвоз није превише скуп. Водени превоз је додуше споријим, али повољнији за осјетљиве врсте и сорте воћа. Питање подвоза у толико је *актуелно и важно* пошто од тога зависи могућност пласирања воћа на повољнија тржишта.

У колико се воће не потроши у свјежем стању у домаћинству, односно не уновчи на тржиштима, у толико долази у обзир прерађивање воћа. Прерада воћа врло важна је мјера за рационално искоришћавање воћа; она долази у обзир за оне крајеве, који су удаљени од већих пијаца и центара и у којима не постоје добре саобраћајне прилике. У оним крајевима, гдје је прерада воћа толико на вишку, да се може говорити о воћарској индустрији, дати су врло повољни економски *услови за рентабилно воћарство.* На жалост, код нас се прерада воћа своди само на печење ракије и у мањој мјери на сушење шљива. Прерада воћа у пекмез слабо се примјењује, још мање прерада у мармеладу и друге прерађевине. Колике је важности мармелада и пекмез за прехрану становништва, осјећа се баш у данашња времена. Свестраним опширним просвјећивањем треба нашег земљорадника упућивати постепено све више на прераду воћа у јестивне воћне прерађевине.

У нашим крајевима воћари су већином малопосједници. Сваки појединац производи мало од воћа, те је приморан, да прода своје воће раније на мјесној пијаци, односно препродавцу, а све то по врло ниским цијенама. Организација продаје воћа смањује се код нас, јер скоро сваки воћар тражи сам купца. Да се могу постићи за воћара малопосједника што повољније цијене, потребно би било, да се прикупи воће од појединих малих воћара, исто сортира, добро упакује и шаље на најповољнија тржишта; односно преради и ове прерађевине пласира на најбољем тржишту и за цијене повољније вријеме. Да буде имао мали воћар од тога користи, могло би предње наведено извести само добро и солидно управљање воћарске задруге које би својим пословањем радиле на економском подизању малих воћара, те унапређивале њихова воћарства. Тиме би се ријешило и питање избора врсте и сорте воћака, у правцу најбољег пласирања и потрошње воћа. Зато треба да се мали воћари удруже у воћарске задруге. Тиме ће се моћи у будуће избјећи томе, да кад воће обилато роди, исто се у мјесту уновчава у бесцјење. Ф.

СРЕСКО ВАКУФСКО-МЕАРИФСКО ПОВЈЕРЕНСТВО У СТАРОМ БАРУ

Број 51/43. дана 25 јануара 1943 г.

КОНКУРС

У џематима: Добравода и Туђ мили среза барски имају се попунити мјеста џематских имама.

Заинтересовани за ова мјеста имају подњијети овоме повјеренству прописно таксирану молбу најкасније до 20 фебруара 1943 године.

Молби треба приложити потребна документа по § 3 службене прагматике службеника Исламске Вјерске Заједнице.

Претсједник
О. Мусафић

ОГЛАС

Изгубио сам диплому о положеном шоферском испиту те је овим оглашавам за неважећу.

Дикласић С. Бајрам
1-3 шофер из Подгорице

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

Нови стипендисти

На студије у Италију одлазе као стипендисти у Рим Перуничић Марија из Пљевља, хемија;

у Болоњу: Шпадијер Надежда из Пљевања, хемија; Шукић Шукрија из Подгорице, медицина.

Постављени

Будва: Славинић Н. Анте, за хонорарног наставника италијанског језика при грађанској школи.

Даниловград: Велимировић М. Драгутин, за званичника при Одјељку финансијске страже.

Колашин: Лазаревић М. Небојша, за привременог вјероучитеља при основној школи и за хонорарног наставника од часа при гимназији; Изовић Урош, чиновник среског суда, за хонорарног наставника од часа за италијански језик при гимназији.

Шавник: Радуновић Ј. Ново, за учитеља основне школе Смријечно.

> **Друга свеска „Пакао или комунизам у Црној Гори“ неће се слати ревизорима ако унапријед не плате одговарајућу своту.**
>
> **Тако исто узимаће се у обзир само оне приватне наруџбе које стигну на администрацију скупа са новцем.**
>
> „ГЛАС ЦРНОГОРЦА“

Беране: Цемовић М. Драгомир, за пристава при Царинарници.

Бијело Поље: Мушикић Н. Милош, за привременог учитеља основне школе Павино Поље; Бутрић В. Голуб, за привременог учитеља основне школе Коврен.

Пљевља: Шећеркадић Дервиш, за врховног шеријатског судију при Врховном шеријатском суду; Ламешевић Харум, за врховног шеријатског судију при Врховном шеријатском суду.

Пријепоље: Бакић Н. Милош, за учитеља основне школе Заступ.

Нова Варош: Дилпарић М. Надежда, за учитељицу основне школе Буковик.

Сјеница: Јововић М. Ђорђе, за пољопривредног референта при среском начелству.

Прибој: Хаџалић С. Реџо, за служитеља при среском начелству; Хаџовић Х. Хајко, за служитеља дневничара при воћном расаднику.

Докторирао на Загребачком медицинском факултету

Наш суграђанин госп. Филип М. Шоћ *докторирао је на Загребачком медицинском факултету.*

Премјештени

Цетиње: Раичевић Ђуро, служитељ окружног суда, у срески суд; Губерпић М. Миленко, учитељ основне школе Драгојловићи (Сјеница), у Грађане (по молби.)

Подгорица: Мишолић М. Олга, забавиља дјечијег забавишта, Беране (по молби.)

Никшић: Орман Спасоје, учитељ основне школе Мараково, у Прагу (по потреби службе). Мијушковић Б. Васиљка, учитељица основне школе у Буковику (Нова Варош), у Петровиће (по молби); Матуновић В. Милица, учитељица основне школе Петровићи, у Враћеновце по молби.

Колашин: Домаветовић Ђ. Велиша, учитељ основне школе Гостиље (Даниловград) по молби.

Андријевица: Вукићевић Вукосава, учитељица при [illegible] надзорништву, у основну школу (по потреби службе)

Шавник: Вучетовић С. Милутин, учитељ основне школе Жабљак (по потреби службе); Дачић М. Мило, учитељ основне школе Жабљак, у Дужи; Вукотић О. Арсеније, учитељ основне школе Жабљак у Бољ (по потреби службе).

Беране: Вучевић Ђ. Видосава, забавиља дјечијег забавишта Подгорица (*по службеној потреби*); Богавац Ђ. Секула, учитељ основне школе у Штавну (Сјеница), у Машће (по молби).

МАЛИ ОГЛАСИ

Изгубила сам личну легитимацију бр. 672 издату ми од стране Градског поглаварства Подгорице, те је овим оглашавам за неважећу.

Исељка М. Паунић
1-3 Котика ул. 12 Подгорица

Своју кућу у старој вароши у Подгорици улица Шут [illegible] продајем на слободне руке Заинтересовани нека се обрате Његошева бр. 14.

[illegible] Бешковић
1-3 Његошева бр. 14 Подгорица

Овим изјављујем да не признајем никакве дугове које би учињела моја жена Мара Стевова Ивачковић, пошто је напустила [illegible] парен [illegible].

[illegible]
3 Подгорица [illegible] 41

Моју личну легитимацију издату од стране Општине [illegible] под бр. 567 [illegible] 15 март 1942 год. изгубио сам, те је овим оглашавам неважећом.

[illegible] Марош
из Општине Његушке

Собу [illegible] са засебним улазом [illegible] тражим. Јавити у лабораторију [illegible] Завода.
Цетиње, 21-I-1943 1-3

Продаје се руска официрска бунда врло добром стању [illegible] од мирнодопског материјала.

Александар П. Незим
1-3 Херцегнови ул. Лазорија бр. 17

Изгубио сам матурску свједоџбу издату ми од стране подгоричке гимназије у години 1941, па је овим оглашавам за неважећу.

Војислав Јовановић
1-3 Даниловград

Своју личну легитимацију издату ми од стране општине пљеваљске под бр. 1084-42 изгубио сам те је овим оглашавам за неважећу.

Мустафа Муслић
трговац — Пљевља

Карте за хљеб Бранковић Емила под бројем 5274 5275-2836 изгубила сам их, те их овим оглашавам за неважеће.

Емилија Бранковић
1-3 Подгорица

Моју личну легитимацију која ми је издата од стране Градског поглаварства у Беранама под број 783, изгубио сам, те је овим оглашавам за неважећу

Чукић Петар
1-3 Берана

Своју личну легитимацију издату ми од стране општине подгоричке Бр. 11903 I изгубио сам, те је овим оглашавам за неважећу.

Љубомир С. Кажић,
2-2 *Подгорица*

Изгубила сам личну легитимацију Бр. 2017 издату ми од стране општине подгоричке, те је оглашавам неважећом.

Анђе Вукславовић.
2-2 Теслин 9

НАТЈЕЧАЈ:

Управи Болнице „Данило I“ на Цетињу потребан је један спреман кувар или куварица за болничку кухињу.

Плата је мјесечно [illegible] лира у готовом те стан и храна у нарави бесплатно.

Наступ службе за одмах.

Првенство имаду лица, која су већ радила у болничкој или слично кухињи.

Молбу са потребним документима доставити Управи Болнице „Данило I“ одмах. — Број 94—1943

Из канцеларије Управе болнице
2-2 „Данило I“

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Приликом смрти наше миле и никад непрежаљене супруге, мајке, кћери и сестре

† Станиславе Милачић рођене Вујисић

учитељице у Подгорици

која се послије дугог и тешког боловања преселила у вјечност 5-ог децембра 1942 г. у 38 год. живота и 6 мјесеци и била сахрањена [illegible] цркве Св. Ђорђа у Подгорици.

У овој нашој неизмјерној жалости указана нам је велика пажња од стране наших пријатеља и познаника те не можемо пропустити а да овим путем не изразимо нашу доживотну благодарност грађанству града Подгорице сбојег [illegible] који нашу пок покојницу за вријеме боловања обилази, на глас о смрти познита, сами [illegible] миту покојницу до вјечне куће испрати.

Захвални смо г.г. љекарима и санитетском особљу [illegible] лијечише и уложише своје стручно знање да је од смрти спасу.

Особиту захвалност [illegible] г.г. учитељима нашег града Подгорице који милу нам покојницу за вријеме болести обилазише, спроводу присуствоваше као и свима г.г. учитељима-цама среза подгоричког на приложеном вијенцу, [illegible] Марку Јованићевићу, управитељу школе, који се онако дирљивим говором [illegible] гробу са нашом милом покојницом и г-ђи Станији Радовић учитељици, која [illegible] да би своју колегиницу од смрти спасила.

Нека је хвала свештеницима: проти г. Рогановићу, свештенику г. [illegible] *Радовићу и ђакону г. П. Јовановићу који спроводу присуствоваше и опијело извршише.*

Нашим комшијама, браћи, рођацима и пријатељима, који [illegible] овог нашег тешког удара најбоље поред нас и указаше помоћ, нека је њима вјечна хвала.

Нарочито се захваљујемо нашим пријатељима из Берана, Бијелог Поља, Мојковца, Колашина, Андријевице, Л. Ријеке и среза подгоричког који [illegible] за вријеме њене тешке болести обилазише.

Такође смо особито захвални нашим пријатељима и познаницима из Цетиња, који приликом операције милу нам покојницу обилазише и на дан нашег поласка за Подгорицу до аутомобилске станице испратише.

Још једном нека је доживотна хвала свима онима који нам на који било путем саучешће изјавише у овој нашој великој жалости и тиме нам увелико тугу ублажише.

Подгорица, 21-I-1943 г.

Ожалошћени:

супруг МИЛОВАН, контролор поште, кћери: МИЛКА и МИЛИЈАНА, синови: ВАСИЛИЈЕ и МИРОСЛАВ, отац ЖИВКО ВУЈИСИЋ, сестре: МИЛЕНА и ЈЕЛИЦА са осталом родбином.

PODLISTAK

Zašto sad moramo ići?...

Bilo je davno... Ali svejedno u mom sjećanju živi u potpunosti kao da se juče zbila. Zvjezdana zimska *noć sipala je svoj* kristalni sjaj sa plavih visina, kao da želi da svi ljudi vide koliko sreće, uz sav pakost i obijest, ipak ima u našem životu. Tebe su tvoje velike zlatom oprubljene zjenice savršeno obasijavale čarobnim izrazom mramorne ljepote i u tami onog velebnog trenutka odražavale svu mekanu i iskrenu sreću što sam je na tvoj j pregršti zaprećanu našao.

Davno je bilo... Crkvica pored nas tiho je sanjala u baršunastom snu zimske magle i svoja topla osjećanja, po drhtavom mliječnom puteljku, upućivala vječnom tvorcu cjelokupne sreće i krhog zemaljskog života. Njemu, kao himna naših srdaca, hitili su mladalačkim zanosom op*ojene i naše želje* i molbe nebi li zaustavio postojano gubljenje u beskraj i nepovrat hitrih trenutaka prezasićenih tvojim žarom i mojim čežnjama, što su se jedan za drugim, munjevitom brzinom, nizali u vremenu da ih više nikad ne preživimo...

Spavala je crkvica, a spavali i mi u zagrljaju naše nezasićene ljubavi, dok lagani povjetarac nije zatresao vrške drevnih čempresa da nas prenu iz zagrljaja, iz sna, iz zaborava..

„Kasno je!“ uskliknula si plaho, ustajući sa hladnog kamena.

„Kasno, uistinu! noćna je jeka hladno dobacila, kao čovjek koji ne misli na ono što odgovara.

I sjećam se... Dok je sa neba ona bajna zvjezdica uporno treperila iznad krajnjeg pognutog vrška vitkog crnomanjastog čempresa, ti si, gledajući stazu pred sobom, pregorom snujenom dušom, skoro kao sama sebi, jezovito uskliknula: „Zašto sad moramo ići?!“

Zašto, srećo, baš sada, kad svi tajanstveni *čoškovi naših zagrijanih srdaca, vapiju za* srećom, kad sva duša još drhti od neprežaljene žeđi za neprebrojenim [illegible], koje smo u sebi najbrižljivijim staranjem, brigom i ljubavlju, njegovali, tetošili i krili za ovo slatko i ne pitvo veče? Zašto?... Reci, zašto?... Zar ljubav nije drevna i vječita kao sunce na nebu?

Stisnula si mi čvrsto moje ruke u svojima, pogledala me svojim velikim ljubavim očima i sakupljajući svoje maksimalne snage još jednom upitno ponovila: Zašto baš sada moram da idem?

Sjećam se... Odletila si plaho i lagano kao lupež, a u okretu otsjevnuo je odraz plavog sjaja naše treptave zvijezde u tvoj sitnoj i kristalnoj suzi, što si sa tvojeg oka odronila. Gledao sam te nizbrdicom kako žurno noge premetaš dok mrak nije i tebe ovio koprenom tame kao ono kamenje, crkvicu, čemprese, more i uvalu. Daleka svjetla su drhtala duž obale tihe uvale naše, more je usnulo, a hladnoća potovo počela obuhvatati tijelo i srce. Uputio sam se i ja, ponavljajući putem tvoje riječi pune tajanstvenosti, bola, očajanja...

„Zašto sad moramo ići?...“

Đino

Нови смртоносни удари англосаксејског пловидби

Осовинске подморнице потопиле још 408.000 тона непријатељског трговачког бродовља

Постојани успјеси осовинских подморница

Њемачке подморнице потопиле су током мјесеца јануара у води или официоналним борбама дијела савезничке трговачке пловидбе, 63 трговачка брода укупно 408.000 тона. Других осам трговачких бродовања је или оштећено тешко тешко да треба рачунати да ће ићи у пропаст.

Поред тога потопљено су и Медитеран И Бискајском заливу двије италијанске подморнице, по једна британска и француска, а осим то мјесеца јануара, из истог конвоја, торпедовани су и потопљени још једно велико возно јединица из Америке.

Велики трговачки брод Сјеверноамерички Морејс, који је на путу ка Средоземном Мору, био у конвоју са осам трговачких бродова, од којих су четири оштећени од торпеда.

Подмornице рат чини да имају успјешно радити може се сагледати по објектима. Њемачке подморнице воде рат не само да нанесу непријатељу губитке, који сво виша и виша на бродовима, већ и да ојачају свој морал и морал свих непријатељских и пријатељских.

10-годишњи јубилеј национ-социјализма прослављен широм свијета

Именовање нових фелдмаршала Рајха

Истиче се да је приликом прославе 10 годишње дијаса Адолфа Хитлера на власт, која се одржала у дворани Шпорт-Палата, присутна свјетина дугим аплаузом примила ријечи изговорене о фашистичкој Италији и Дучеу. Ово показује да су Италија и Њемачка све више везане неразрјешивим везама у борби за заједнички идеал.

Без интервенције младих нација била би пиједа Европа изврнута власти совјетских варвара. Њемачки листови коментарису и вјетску Фирерову посвјетну њемачком народу. Само двије велике револуције, као што је фашистичка и национал социјалистичка, могле су наћи снаге да се супраставе бољшевизму. Она два млада народа имала су сјелости да се одурну и супраставе том непријатељу у борби која за циљеву Европу претставља питање живота или смрти. Би ли бољшевизма опасност била нада елиминисана од стране Англоса? Енглеска и Америка не само да би онемогућиле да се спасиво, него би бацили бољшевизам против Европе.

Сазнаје се да ће Фирер на дан 1 фебруара именовати фелдмаршалима сада ће генерале: армијског генерала Кеба на, армијског генерала фон Бајса команданта једне групе, и армијског генерала Дука, команданта армије.

У римском позоришту Адјетина прослављена је десетогодишња дијаса национал-социјализма на власт. Тој свечаности је присуствовао вођ секретар партије Сторас. Говорио је национали савјетник Мојисова увјетивши ријеч свеа поздрав секретаја партије, а затим је приказао дијаса национал-социјализма на власт и истакао шта је све учинио Фирер са свој народ и посвјетивши ову дијаса да се спасиво, него би бацили бољшевизам против Европе.

Сазнаје се да ће Фирер на дан 1 фебруара именовати фелдмаршалима сада ће генерале: армијског генерала Кеба на, армијског генерала фон Бајса команданта једне групе, и армијског генерала Дука, команданта армије.

У римском позоришту Адјетина прослављена је десетогодишња дијаса национал-социјализма на власт. Тој свечаности је присуствовао вођ секретар партије Сторас. Говорио је национали савјетник Мојисова увјетивши ријеч свеа поздрав секретаја партије, а затим је приказао дијаса национал-социјализма на власт и истакао шта је све учинио Фирер са свој народ и посвјетивши ову дијаса да се спасиво, него би бацили бољшевизам против Европе.

У Пајису је у присуству претставника свих власти, високих функционера, војних команданата, италијанског амбасадора и шефова претставника прослављена десетогодишња дијаса национал-социјалистичке партије на власт. У јапанској претсједници одржана је приликом десетогодишње дијаса национал-социјализма на власт нарочито скупштина италијанских колонија, којој су присуствовали многобројни претставници власти.

Цјелокупна штампа Тројног Пакта и савезничких земаља посвјатила је Фирер у путању њемачког народа приликом десетогодишње дијаса на власт. Листови истичу нарочито несаломиву вољу Фирера да настави рат све до побједе. Листови савезничких земаља указују на организацију коју је за десет година остварила велика њемачка нација и с којом она може да се огледа са свим будућим евентуалностима.

Кинески фронт

Јапанска армија у Бирми напредује у правцу Јунана, освајајући анатке положаје. У последње вријеме добиле су јапанске колоне знатна појачања.

Јапанци непрестано допремају нове резерве у зону Волтанга, очигледно желећи да разбију Чанг Кај Шекове одбранбени систем.

Директор: Капетан ВИНО БАЋЕВИЋ

Посљедњи билтени осовинских снага

Главни стан италијанских оружаних снага јавља:

У западној Триполитанији владала је појачана акција извиђачких патрола. Наше ваздухопловне формације гађале су са очигледним успјехом концентрације непријатељских моторних кола. Противнику није успјело да у вишекратним нападима изведеним на туниском фронту уз помоћ бројних средстава постигне икакве резултате; нападач је свуда одбијен са губитцима у људству и материјалу. Раније је шест борних кола. За посљедња два дана порастао је број у борбама ухваћених заробљеника на 800. Њемачки лови оборили су у ваздушним двобојима 5 авиона. Италијански бомбардери гађали су успјешно лучка постројења у Бони.

Непријатељски авиони бацили су неколико бомби на Лампедузу и на околину Кљарија, изазвавши незнатну штету. Пет особа је рањено у зони Кљарија. Противавионска одбрана Лампедузе погодила је један авион, који се стропоштао у пламену.

До саде је установљено да је пригодом ваздушног напада, који је јуче извршен на Трапани, број жртава износио 18 мртвих и 64 рањених.

Фиреров главни стан јавља:

У Стаљинграду је јужна скупина шесте армије под заповједништвом фелдмаршала Паулуса послије више од два мјесеца херојског отпора савладана у борби од надмоћних противничких снага. Сјеверна група под заповједништвом генерала Штрекера огледава се са непријатељем и одупире се одбијајући противничке нападе дјелом у противнападима. На другим кулминационим тачкама битке на Источном фронту настављају се борбе са несмањеном жестином. Непријатељски покушаји продора кроз њемачке линије на Западном Кавказу пропали су. Између Кавказа и Дона дошло је само до борби између њемачких заштитница и знатних непријатељских снага које су у покрету. На фронту Доњеца и југозападно од Воронежа настављају се жестоке борбе, а да главнини њемачких јединица није омогућено њено кретање. На сектору Ладошког језера је непријатељ, након губитака претрпљених прошлих дана, нападао са малобројним снагама. Сви напади су одбијени. Одреди војске разорили су, заробили или онеспособили између 21 и 31 јануара укупно 517 борних кола.

У Сјеверној Африци одбијени су жестоки непријатељски напади на положаје италијанско њемачке армије са тешким противничким губитцима. У Тунису се настављају борбе око положаја осовјених посљедњих дана. Њемачки борбени авиони поново су бомбардовали луку Дона. У ваздушним двобојима и дјелом противавионске артиљерије и ваздухопловства оборено је у Средоземном Мору 15 сјеверноамеричких и британских авиона, док је изгубљен свега један њемачки апарат.

У јануару 1943 године су њемачке подморнице под веома тешким метеоролошким условима, борећи се против Урагана, потопиле 63 непријатељска трговачка брода од укупно 408.000 тона, који су пловили у конвоју. Торпедовано је још 10 бродова, чије потапање се није установило услед лоших атмосферских прилика али је вјероватан и њихов губитак. Ваздухопловство је потопило 16 трговачких бродова који су пловили у конвојима, од укупно 114.000 тона. Сем тога потопљена су два контрагрупиљера и оштећено 37 трговачких бродова од укупно 209.000 тона, два контраторпиљера, једна крстарица и два стражарска брода. У мјесецу јануару је непријатељ, под ванредно тешким атмосферским условима изгубио 522.000 тона бродовља.

НЕПРИЈЕШИВИ ПРОБЛЕМИ АНГЛОСАКСИХ САВЕЗНИКА

Британски министар пољопривреде Худсон изјавио је становницима енглеског острва нема ограничења у исхрани. Узрок је тај да се обезбиједе увози мора још више средстава за ратне потребе. Канадски министар наоружања Хаусмајзер у једној вијести изјавио да је савезника трговачка морнарица од почетка рата изгубила два пута више него што је саграђено, и да се нема разлога сматрати да се потопљена бродовља могу да надокнаде губитке.

Англоамеријанским нападом на Француску Сјеверну Африку, којем је имало да слиједи ликвидирање Корјике и јужне обале Француске, хтјели су противници Осовине да ново ослободе опасности угрожени медитерански пут. Јер забиљежене су Рузвелтовој изјави да је Америка у Тунису и Средоземном Мору изгубила 1 транспортне бродовља. Међутим је Одговорио у одјелу за мјешовитим противуарним снијегом остварене тога плана. Медитерански пут је од дана заповиједања Тунис од стране осовинских трупа поје бољи, јер сада њемачке и италијанске оружане снаге контролишу сицилијанski канал са обје стране. Надаље одржавање окупације Алжира и Марока захтијева да се и за то поврати велики број трговачких и ратних бродова, при чему треба рачунати и са новим великим губицима. Већ до сада пловили су Англоамеријанци свој сјеверноафричку авантуру великим бројем бродова. Али недостатак тонаже није њихова једина брига: недостаје и људство, недостаје искусни морнари за бродске посаде. Може се замислити да страховита опасност изниједе не дјелује много охрабрујуће, осим бар обратно. Осим тога се добровољно набављају за службу у морнарици. До сада се главни терет борбе на океанима подносили морнари из европских земаља, који су пловили у служби Енглеске. Сада су те земље мобиљене изнијеле и орбита енглеског острва, на је недостатак у људству постао понадокнадив. Англоамеријанци су се увијек много хвалили обилним богатством у људству којим располажу. Међутим њихове показују да је и то хвалисање било безосновано као и толика друга. Шта се данас види? Совјетски ратни брод се себе види: преостали војници

ОПЕРАЦИЈЕ НА ДАЛЕКОМ ИСТОКУ

Велика поморска битка у Коралном Мору

У Коралном мору развила се жестока борба између јапанских ваздухопловних формација и непријатељских ваздухопловних и поморских јединица. Јапанске снаге потопиле су два бојна брода и три крстарице; још један други бојни брод и једну тешку крстарицу. Дан доцније је јапанско ваздухопловство задало друге губитке, саопштене у биљтену јапанског главног стана. Један од нападачких авиона је, током тог сукоба, погођен од стране одбранбене артиљерије, бацивши торпедо на противника, упутио запаљени апарат против бојног брода које је тонуо.

Јапанска авијација је поново бомбардовала са успјехом Порт Мореби на Новој Гвинеји, погодивши главне објекте те базе. На Соломонском острву, на Гуадалканару развиле су се нове акције у корист Јапанаца, а на штету америчких снага. Непријатељске трупе добиле су тешке батине, те су оставиле на бојишту многобројне лешеве. У Бирми су јапанске авиони у близини Шантунга пресрели непријатељске формације, које су у сукобима изгубиле пет авиона.

Јапански министар морнарице објавио је нијкнадно у вези са битком у Коралном мору да је јапанска морнарица тамо потопила један бојни брод и једну тешку крстарицу. Дан доцније је јапанско ваздухопловство задало друге губитке, саопштене у биљтену јапанског главног стана. Један од нападачких авиона је, током тог сукоба, погођен од стране одбранбене артиљерије, бацивши торпедо на противника, упутио запаљени апарат против бојног брода које је тонуо.

Јапанска авијација је поново бомбардовала са успјехом Порт Мореби на Новој Гвинеји, погодивши главне објекте те базе. На Соломонском острву, на Гуадалканару развиле су се нове акције у корист Јапанаца, а на штету америчких снага. Непријатељске трупе добиле су тешке батине, те су оставиле на бојишту многобројне лешеве. У Бирми су јапанске авиони у близини Шантунга пресрели непријатељске формације, које су у сукобима изгубиле пет авиона.

PREGLED ŠTAMPE

Situacija

Berlinski listovi ističu uspjehe koje je italijanska mornarica izvojevala od početka do danas. Za 30 mjeseci, koliko je Italija u ratu, uspjelo joj je da znatno oslabi neprijateljsku ratnu i trgovačku flotu. Izgubljena su 322 broda raznih tipova i tonaže. Listovi iskorišćuju ovu priliku da još jednom poživale vrijednost i vještinu italijanskih posada.

List Dejli Herald veli u jednom svom članku da je Osovina još uvijek jedan odučan i jak neprijatelj. Podmornička borba protiv anglosaske mornarice mogla bi da postane presudni front u ovome ratu. Ne treba praviti iluzije u vezi sa saveznićkim pobjedama u Sjevernoj Africi i Rusiji, jer na jednom ni na drugom frontu još nije rečena posljednja riječ, te nadalje mora se misliti na rješenja problema ostajanja, koje svakim danom postaje sve teži.

U vezi sa situacijom na ruskom frontu veli jedan novinar da Njemci i njihovi saveznici još uvijek drže u svojim rukama najvažnije strategijske položaje. Što se tiče situacije u Sjevernoj Africi, naročito obzirom na anglo-američku okupaciju francuskih teritorija, ističe taj turski novinar, da su Anglosasi dokazali da nemaju nikakvih obzira prema obećanjima sjeveroafričkog stanovništva.

Afrička konferencija

Agencija Rojter javlja da se u londonskim političkim krugovima govori o susretu između Ruzvelta i Čerčila, kojemu su prisustvovali takođe i De Gol i Giro. Objektivi fotografskih aparata ubvatili su ekspanzivni zagrljaj Čerčila i De Gola, koji su se sli kali kao dva stara prijatelja koji se davno nijesu vidili. Ruzvelt je izjavio da će uskoro doći do bezuslovne kapitulacije sila Trojnog Pakta.

Ove riječi, koje nijesu ništa drugo nego samo riječi, neće nikada moći da zaustave hod sila Trojnog pakta.

Osovinske podmornice

List „La Nacione" ističe da u Sjedinjenim Državama vlada sve veća zabrinutost usljed najveće opasnosti ovog rata — osovinskih podmornica. Sjeveroamerički vojni krugovi smatraju da su rezultati postignuti u Sjevernoj Africi od drugorazrednog značaja, a sva im je pažnja prikovana za neprestano potapanje trgovačkih brodova. Znatna izgradnja transportnog brodovlja koja se vrši u većini anglosaskih brodogradilišta ne uspijeva da pokrije praznine učinjene u redovima saveznićke trgovačke mornarice. Sama Njemačka, gradeći 30 podmornica mjesečno, uspijeva izbiti povoljan ishod rata za saveznike.

U vezi sa borbom osovinskih podmornica izjavio je lord Standard da Englezima nije toliko potrebno popraćno brodovlje za osiguranje potrebnog snabdijevanja trupa raznesištenih na raznim ratištima, koliko im treba trgovački brodovi, naročiti i veoma brzi, da bi mogli držati podmornice na otstojanju.

Moral i prilike

Rimski feljetonist jednog švedskog lista ističe moralne i materijalne prilike italijanskog naroda u ovome času. Pad Tripolisa primijen je sa divnom hladnokrvnošću, i dosta je ovo spomenuti da bi se stekla predodžba o duševnom stanju ovog naroda. Što se tiče stanja ishrane nacije, veli taj novinar medu ostalim, ono je najbolje: dovoljno je uć u neki italijanski restoran pa da se vidi da se hrana i kvalitativno i kvantitativno poboljšala u poređenju sa prošlom godinom.

Допис из Никшића

Никшић, 30 јануара 1943

Овога мјесеца изведене су у Никшићу двије лијепе приредбе.

Српски одбор за зимску помоћ спремио је 7 јануара, на Божић, у позоришној сали у корист никшићке сиротиње и избјеглица настањених у овом граду, један велики концерт.

Цио програм, све његове тачке, од којих су поједине биле изведене и од италијанских војника, биле су праћене оштим одушевљењем. Тако је мушки и женски хор под управом х. Розоље г. Кустића, професора, отпјевао 6 црквених пјесама, па 15 соло пјесама од Верди, Пучини, Шуберт и др. вјешном уз пратњу клавира.

Забави је присуствовало многобројно грађанство, те је и приход од улазнина и добровољних прилога био замашан.

Другу приредбу извела је национална омладина на Савиндан, и то у Општинском дому.

Пред Саборном црквом формирана литија са свештенством и црквеним хором, поред јака свију школа са наставницима, праћена од вођства националног покрета са омладином и претставника свих друштава и установа, импозантно се кретала главним никшићким улицама до Општинског дома.

По обављеном црквеном обреду сјечена славског колача, а послије поздраве ријечи коју је одржао г. К. Љумовић, директор гимназије, ниване су се многе такве програмо, које су изведене уз опште одобравање.

Домаћин славе био је г. Радоица Мијушковић, командант Никшићког одреда.

ЛЕКЦИЈЕ ИЗ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

Превод задатка бр. 32

Мој пријатељ је болестан. Твој отац је у Трсту ради посјова. Дала ли „сјеверова" четка је ли ту? Да, овдје је, али није код куће у овом моменту (али није сада код куће). Дјед је изгубио наочаре у својој соби. Писао сам једном сојем пријатељу да ми пошаље тромјесјеца нам рачун. Наша сестрица је позвала од кћерке нашег сусједа. Каролина је једна моја њекажна. Разговарао сам са једним твојим школским другом. Три наша пријатеља отуговали су јуче за Шпанију. Наша браћа сусрела су јутрос своје пријатеље. Јесте ли видјели моја оца? Не, господине, нијесам видио вашег оца, он данас није сврати код нас (однијесо) није био у нашој кући).

Превод задатка бр. 33

Ho ho perduto il mio portafogli. Dove e tuo fratello? Egli non è a casa (in casa), egli è dal suo amico. Avete veduto mio padre? Sì, signorina, egli è andato con vostro padre nel nostro giardino. Hai in tasca il tuo berette? No, esso è (si trova) nella mia borsa da viaggio. Mio padre ha preso con sè il mio vocabolario e perciò non ho finito il compito. Ieri sono stato da te ma tu non c'eri. Noi abbiamo invitato il signore a nome tuo ed egli verrà da noi domani sera alle ore sette.

За сљедећу недељу израдите задатке бр. 34 и 35.

Штампарија „Обод" — Цетиње